

ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, Β'

Δὲν πρόκειται νὰ συζητήσω τώρα τὸ περιεχόμενο τοῦ κηρύγματος γιὰ τὴ συμφιλίωση· ἐξήγησα ἄλλοῦ γιατί τὸ θεωρῶ, ἔτσι ὅπως ἐμφανίζεται, βασικὰ ὑποπιτο κι ἀπαράδεχτο, καὶ δὲ θέλω τώρα νὰ ἐπανέρθω. Ἐντελῶς ἀσχετα ὅμως μὲ τὸ περιεχόμενο, ὁ τόνος τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διδασχῆς εἶναι αὐτὸς καθ'αυτὸν ξένος κι ἄτοπος σ' ἓνα ἔργο τέχνης. Ἡ Τέχνη ὑποβάλλει, δὲν ἐπιβάλλει. Ὁ ἀναγνώστης ἢ ὁ θεατὴς θὰ συναγάγει μόνος του τὰ συμπεράσματά του· μπορεῖ νὰ εἶναι ἐκεῖνος τὰ ὁποῖα θέλησε νὰ διαμορφώσει ὁ συγγραφέας, μπορεῖ, κι ἂν ἀκόμα ὁ συγγραφέας τὸν καθοδήγησε ἐπιδέξια, νὰ εἶναι ἐντελῶς ἄλλα· δὲν ἔχει σημασία. Τὸ ἔργο τέχνης εἶναι ἓνας ζωντανὸς ὀργανισμὸς, εἶναι μαζὶ ἓνα τέρμα, ἓνα καταστάλαγμα καὶ μιὰ ἀφετηρία, δὲ συγκεκριαίώνεται σ' ἓνα συγκεκριμένο ἐπίλογο. Ὁ ἐπίλογος εἶναι πάντα ἐνοχλητικὸς, καὶ γιατί ἡ διδασκαλία δὲν ἔχει τὴ θέση της σ' ἓνα καλλιτεχνικὸ ἔργο, καὶ γιατί ἔτσι ὁ συγγραφέας ὑποτιμᾷ τὴ νόηση τοῦ δέκτη· στὴν περίπτωση τοῦ «Ἀκίνητου ποῦ κουνήθηκε» εἶναι ἰδιαιτέρα ἀντιπαθητικὸς, γιατί δὲν ἀποτελεῖ μόνον καλλιτεχνικὸ σφάλμα, γιατί μὲ τὸ ἔργο δὲν ἐκφράζεται ἐπιτέλους μόνον ἓνας συγγραφέας ποῦ παροδικὰ ὀλίσθησε κι ἔγινε δάσκαλος, ἀλλ' ὀλόκληρο ἓνα Κόμμα ποῦ ἐνδιαφέρεται κανένας νὰ μὴ διαφύγει ἀπὸ τὰ δίκτυα ποῦ ἀπλώνει ὑπουλα ἀλλὰ ποῦ κάποτε, παρὰ τὴ θέλησή του,—γιατί δὲν μπορεῖ κανένας πάντα νὰ κρύβει τοὺς σκοποὺς του—γίνονται καὶ φανερά.

Ἡ κωμωδία θὰ καταστρεφόταν ἀπὸ τὸ φινάλε, ἂν δὲν ἄντεχε στὸ τελικὸ αὐτὸ κακομεταχείρισμα, γιατί εἶναι σχεδὸν ἄρτια. Δύο καὶ τρία τέταρτα καλὲς πράξεις δὲν ἐξουδετερώνονται ἀπὸ μιὰ κακὴ σκηνή. Ἡ ἀναγνώρισή μου αὐτὴ δὲ θὰ πείσει τὸν κ. Ψαθᾶ ὅτι δὲν ὑποτιμῶ καὶ δὲν περιφρονῶ κατ' ἄρ-

χὴν τὰ ἐλαφρὰ ἐργάκια; Γύρω ἀπὸ ἓνα θέμα ποὺ ἀποτελεῖ εὐρημα, οἱ κ.κ. Σακελλάριος καὶ Γιαννακόπουλος ἐπλεξαν πολὺ ἐντεχνα σκηνὲς μὲ ζωηρότατη κίνηση καὶ μὲ ἀφθονο μπρίο καὶ ἓνα διάλογο πολὺ ἐξυπνο.

Πολὺ συνετέλεσε στὴν ἐπιτυχία, στὴ νίκη, καὶ τὸ ὅτι ὁ Θίασος Ἀργυροπούλου παρουσιάσθηκε σχεδὸν ἀγνώριστος. Ὁ κ. Ἀργυρόπουλος ἀποφάσισε ἐπιτέλους νὰ προσλάβει μερικοὺς ἡθοποιούς ποὺ μποροῦν νὰ σταθοῦν πλάι του, νὰ τοῦ δημιουργήσουν τὸ πλαίσιο ποὺ τοῦ ἀρμόζει, καὶ σύγχρονα ἀχρήστευσε—νὰ ἐλπίζουμε ὀριστικά;—μερικὰ στελέχη του ποὺ κατέβαζαν τὸ θίασό του στὸ ἐπίπεδο τοῦ μπουλουκιοῦ.

* * *